

MIVEL KÍSÉRLETEZNEK A MAGYARORSZÁGI KÍSÉRLETI TANKÖNYVEK?

Szerző: **JÁNK István** doktorandusz, I. évfolyam (PhD) (jankisti08@gmail.com)

Témavezető: **VANCO Ildikó**, egyetemi adjunktus

Intézmény: Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem, Közép-európai Tanulmányok Kara,
Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet, Nyitra

Köztudott, hogy az iskolai tanítás során igen fontos, hogy a tanár az átadandó ismeretek területén naprakész legyen és korszerű szemlélettel rendelkezzen, s ugyanez áll a taneszközökre is. Ennek ellenére sokszor annak vagyunk tanúi, mintha ezt a taneszközök fejlesztői nem tudatosítanák, különösen ha a pedagógia és a nyelvészet tudományával kapcsolatos dolgokról van szó. Sajnos ez a helyzet a legújabb magyarországi tankönyvekkel, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet által kiadott, úgynevezett kísérleti tankönyvcsoporttal is.

A dolgozat a magyar nyelv tantárgyához tartozó kísérleti tankönyvek és munkafüzetek azon részeivel, feladataival foglalkozik, amelyek a standard nyelvváltozattól eltérő nyelvváltozatot használó tanulókat (pl. a határon túli magyarokat vagy a nyelvjárásban beszélőket) hátrányosan érintik, sőt, melyek ezen tanulókat – az általuk használt nyelvváltozat miatt – diszkriminálják, vagy legalábbis lehetőséget biztosítanak a diszkrimináció megvalósulására. Ezenkívül néhány általánosabb pedagógiai kérdés is megjelenik a dolgozatban, amelyek nemcsak a standardtól eltérő nyelvváltozatot beszélőket érinti, hanem a tanítási és tanulási folyamat minden résztvevőjét.

A kritikai megjegyzéseken túlmenően a dolgozat felvázolja az érintett problémák megoldási lehetőségeit is. Ezt oly módon teszi, hogy az adott részek, feladatok, tartalmi ekvivalenciája megmarad, ám a diszkriminatív jelleg, valamint a korszerűtlen pedagógiai-nyelvészeti szemlélet átalakul modernné, azaz a tanulót helyezi középpontba (az ismeretek helyett), és nem feledkezik meg arról az elemi fontosságú tényről, hogy az iskola egyik legfőbb feladata a használható, hasznosítható tudás biztosítása a gyerekek számára.

Kulcsszavak: **nyelvi diszkrimináció, lingvicizmus, magyarországi taneszközök, kísérleti tankönyvek**